

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Suomen Eläinlääkäriliitto on hyvin huolissaan ehdotetusta rahoituksen vähentämisestä (rahoituksen laskemisesta neljäosalla), joka kohdistuu erityisesti eläin- ja luonnonvara-alojen perustutkintoihin. Esityksellä on merkitystä eläinten hyvinvointiin ja tuotantotilojen kautta myös Suomen elintarvikkeiden huoltovarmuuteen. Osaavat ja koulutetut eläinhoitajat ja klinikkaeläinhoitajat mahdollistavat yhdessä eläinlääkärien kanssa moniammatillisen yhteistyön eläinten terveyden ja hyvinvoinnin parhaaksi. Toisaalta kotieläintuotannon ammattiosaajat työskentelevät monin paikoin osana suomalaista elintarvikeketjua, erityisesti maataloilla.

Nykyisen rahoitusuudistuksen esitys heikentää ammatti- ja erikoisammattitutkintojen järjestämisen edellytyksiä. Ammatillisen koulutuksen tulee tarjota myös tulevaisuudessa eri-ikäisille ihmisille mahdollisuuksia oman osaamisen kehittämiseen ja ammatinvaihtoon työuran eri vaiheissa. Työelämän kokemaa osaajapula ei poistu vain nuorisoikäluokkia kouluttamalla vaan yhä useammin myös jo työelämässä oleville tarvitaan uudelleen koulutusta tai osaamisen päivittämistä. Erityisesti työelämää palvelevien ammatti- ja erikoisammattitutkintojen tarjonnan tulevaisuus huolettaa. Tämä voi rapauttaa jatkuvan oppimisen tulevaisuuden.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

-

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Kokonaisuudessaan esitys vähentäisi eläin- ja luonnonvara-alojen koulutuksen rahoitusta 20-27 %:lla riippuen koulutusorganisaation tutkintojen järjestämisen painotuksista. Tämä on kestävä ehdotus. Leikkaus tarkoittaisi, että koulutusta joudutaan lakkauttamaan ja supistamaan rajusti. Ammatillinen koulutus on tärkeä perustason koulutus, jolla varmistetaan osaaminen ja hyvien

eläimiä suojelevien toimintatapojen osaaminen niin eläintiloilla kuin eläinklinikoilla. Työskennellessä (isojen) eläinten kanssa ja käsitellessä niitä on tärkeää taata turvallinen toimintaympäristö sekä työntekijöille ja koulutettaville että eläimille. Eläinten osaamaton käsittely luo riskitilanteita. Tämän vuoksi riittävä ja riittävän koulutettu henkilökunta on tärkeää. Esitettävät muutokset tulevat vähentämään rahoitusta ja täten varmasti vaikuttamaan koulutusten järjestämiseen.

Eläin- ja luonnonvara-alojen tarvitsemat tilat ja oppimisympäristöt ovat merkittävästi kalliimpia kuin monella muulla koulutussektorilla. Tärkeä osa oppimista on työskentely aidossa ympäristössä, jolloin oppilaitoksen käytössä on oltava ajanmukaiset tuotantorakennukset, koneet ja laitteet. Esimerkiksi eläinten rinnalla tehtävät opintosuoritteet ovat keskeinen osa koulutuksen aikana kertyvää osaamista. Alojen koulutuksen kustannukset muodostuvat täten kalliimmiksi kuin niillä koulutusaloilla, joissa opetus tapahtuu pääasiassa luokissa. Nämä ovat useimmiten kalliimpia osia koulutuksesta ja tarvitsevat usein erilliset tilat. Näistä leikkaaminen voisi siten helposti vähentää kustannuksia, mutta sillä olisi peruuttamaton vaikutus opintojen aikana kertyvään osaamiseen. Alojen siirtäminen alempiin kustannusryhmiin pudottaa alojen rahoitusta. Tämä heikentää alojen vetovoimaa ja haittaa työvoiman saamista jo nyt työntekijäpulasta kärsiville aloille.

Eläinlääkäriliitto pitää tärkeänä, että eläin- ja luonnonvara-alojen tutkinnot pysyvät nykyisissä kustannusryhmissä eläinten hyvinvoinnin, huoltovarmuuden ja alojen kiinnostavuuden vuoksi.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

-

Tilauuskoulutusta koskevat säädösehdotukset

-

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

Esityksestä tulee kuva, että se on laadittu tiiviissä aikataulussa, eikä kaikkia vaikutuksia ole voitu ennakoida koulutuksenjärjestäjille eikä erilaisissa elämäntilanteissa oleville ammatillisen koulutuksen opiskelijoille. Myös samaan aikaan lakkautettu aikuiskoulutustuki ja vuorotteluvapaa sekä ammatillisen koulutuksen rahoitukseen kohdistettavat säästöt luovat ennakoimattomuutta. Suomen Eläinlääkäriliitto tukee Akavan edellytystä, että kaikkien edellä mainittujen muutosten osalta laaditaan vielä kokonaisarviointi, jossa huomioidaan myös toimien yhteisvaikutukset. Arvioinnin tulee kattaa ammatillisen koulutuksen rahoitusmuutokset, muutosten kustannusvaikutukset sekä henkilöstövaikutukset. Jaamme Akavan huolen, että nyt tehdyillä ehdotuksilla ja muilla hallituksen aikuiskoulutukseen kohdistamilla leikkauksilla on negatiivisia

vaikutuksia niin yksilöiden työuran aikaisen jatkuvan oppimisen mahdollisuuksiin kuin työelämän osaamistarpeisiin vastaamiseen, vaikka suunnan tulisi olla päinvastainen.

Turku Mikko
Suomen Eläinlääkäriliitto